

PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA MREŽNIH PRAVILA TRANSPORTNOG SUSTAVA

- KONZULTACIJSKI DOKUMENT -

nakon provedene javne rasprave od 25. travnja do 10. svibnja 2022. godine

1) UVOD

Na temelju članka 90. Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18 i 23/20; dalje: ZTP) te odluka o suglasnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije, Plinacro d.o.o., kao operator transportnog sustava (dalje: Plinacro), donio je Mrežna pravila transportnog sustava („Narodne novine“, broj 50/18, 31/19, 89/19, 36/20, 106/21; dalje: Mrežna pravila).

Poglavljem XI. Mrežnih pravila uređuje se postupak ugovaranja, odnosno rezervacije transportnih kapaciteta na ulazima u transportni sustav i izlazima iz transportnog sustava u Republici Hrvatskoj (dalje: ulazi i izlazi u RH).

Sukladno navedenim odredbama, opskrbljivači i trgovci plinom prvo podnose zahtjev za rezervaciju kapaciteta, temeljem kojeg operator transportnog sustava (dalje: OTS) provodi raspodjelu kapaciteta. Nakon provedene raspodjele, OTS i opskrbljivač, odnosno trgovac plinom sklapaju ugovor o transportu plina, što predstavlja posljednji korak u postupku ugovaranja kapaciteta. Rezultat takvog postupka je poseban ugovor o transportu plina za svaku pojedinu obavijest o raspodjeli (koliko obavijesti o raspodjeli, toliko ugovora o transportu plina).

2) IZMJENE I DOPUNE MREŽNIH PRAVILA

Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila uvodi se novi, unaprjeđeni model ugovaranja kapaciteta na ulazima i izlazima u RH, a po uzoru na model koji se primjenjuje na interkonekcijama.

Sukladno novom modelu, mijenja se redoslijed poduzimanja pojedinih radnji od strane opskrbljivača i trgovaca plinom, odnosno korisnika transportnog sustava (dalje: KTS) i to na način da sklapanje ugovora o transportu plina, umjesto posljednjeg koraka, postaje prvi korak u postupku ugovaranja kapaciteta na ulazima i izlazima u RH, jednako kao što je to slučaj kod ugovaranja kapaciteta na interkonekcijama.

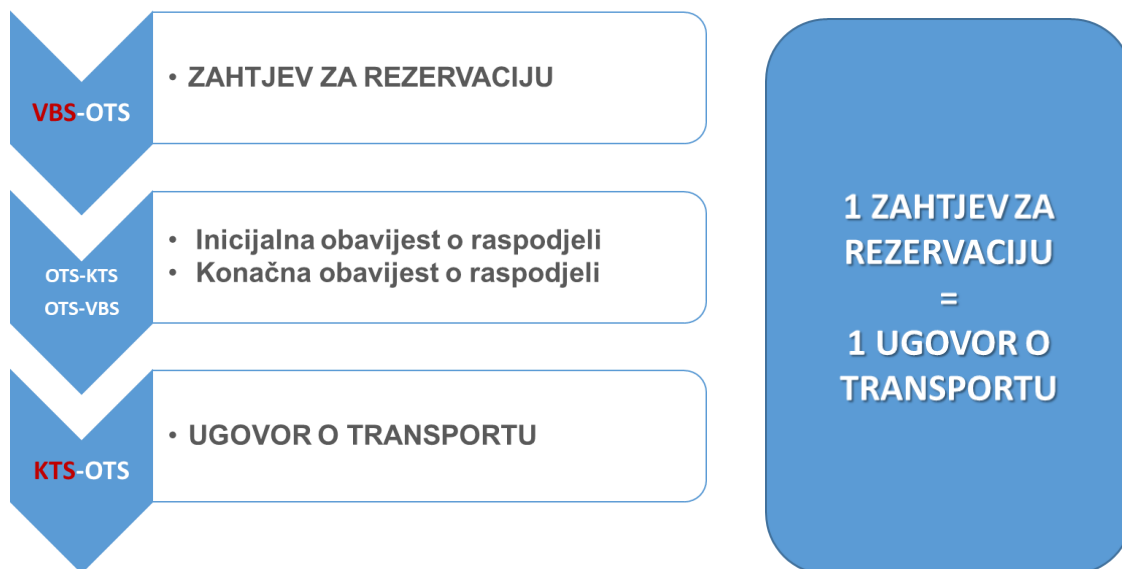
Dakle, da bi opskrbljivač ili trgovac plinom mogao rezervirati kapacitet na ulazima i izlazima u RH, dužan je prije podnošenja zahtjeva za rezervaciju, OTS-u putem SUKAP-a podnijeti zahtjev za sklapanje ugovora o transportu plina. Na temelju zahtjeva, OTS i opskrbljivač ili trgovac plinom sklapaju ugovor o transportu plina koji može trajati najdulje 15 godina.

Na temelju sklopljenog ugovora o transportu plina, za cijelo vrijeme trajanja predmetnog ugovora, voditelj bilančne skupine (dalje: VBS) čiji je član konkretni KTS, može za tog KTS-a podnositi zahtjeve za rezervaciju kapaciteta, odnosno pojedinih kapacitetnih proizvoda na svim ulazima i izlazima u RH.

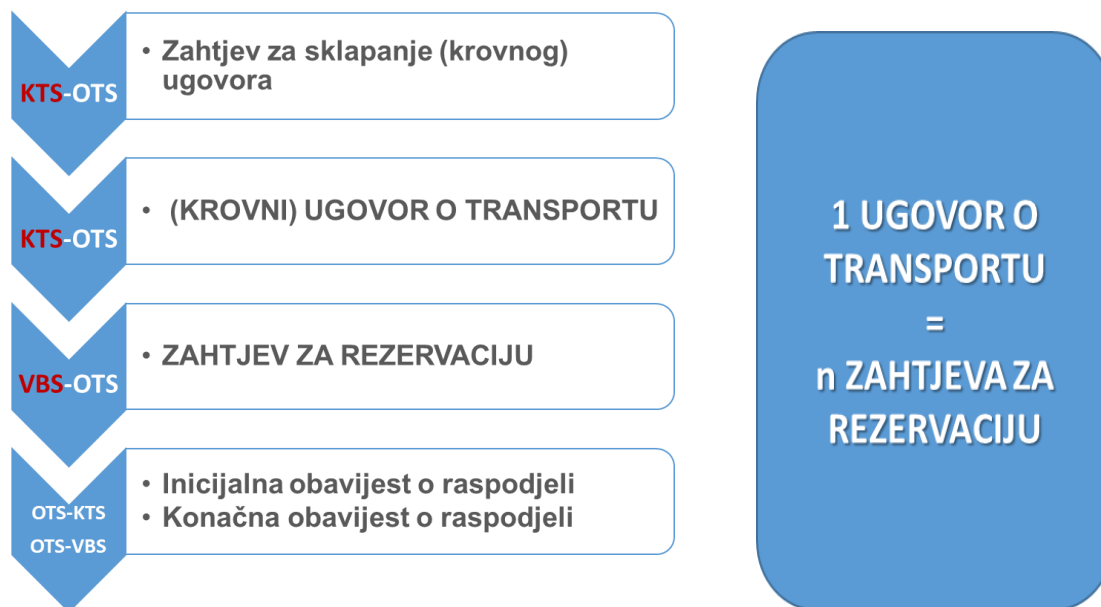
Tako ugovor o transportu plina de facto postaje „krovni“ ugovor koji KTS-u daje pravo da za cijelo vrijeme trajanja ugovora slobodno ugovara pojedine kapacitetne proizvode na svim ulazima i izlazima u RH, bez potrebe da za svaki pojedini zahtjev za rezervaciju, odnosno obavijest o raspodjeli, sklapa poseban ugovor o transportu plina s OTS-om.

Rezultat takvog postupka je jedan (krovni) ugovor o transportu plina, čiji prilog su obavijesti o raspodjeli izdane temeljem zahtjeva za rezervaciju podnesenih za cijelo vrijeme trajanja ugovora.

Stari model ugovaranja

Novi model ugovaranja

Sva ostala pravila za podnošenje zahtjeva za rezervaciju i raspodjelu kapaciteta, uključujući rokove postupanja, ostaju ista.

VBS podnosi zahtjeve za rezervaciju kapaciteta za KTS-ove koji su članovi bilančne skupine koju vodi, pri čemu može podnijeti zahtjev za rezervaciju kapaciteta za onog člana bilančne skupine koji ima sklopljen važeći ugovor o transportu plina s OTS-om.

Na temelju zahtjeva za rezervaciju, OTS provodi raspodjelu kapaciteta kao i do sada i dostavlja obavijest o raspodjeli, koja postaje prilog i sastavni dio sklopljenog ugovora o transportu plina.

I pravila o sredstvima osiguranja plaćanja, uključujući rokove za dostavu istih, ostaju nepromijenjena. Jedina novina je da će OTS, nakon što zaprimi odgovarajuće sredstvo osiguranja plaćanja, putem SUKAP-a KTS-u izdati tzv. Potvrdu o sredstvu osiguranja plaćanja, koja također postaje prilog i sastavni dio sklopljenog ugovora o transportu plina.

Prema novim pravilima, KTS može za vrijeme trajanja sklopljenog ugovora o transportu plina podnijeti zahtjev za sklapanje novog ugovora o transportu samo za razdoblje nakon prestanka postojećeg ugovora, odnosno za određeno razdoblje može imati sklopljen samo jedan ugovor o transportu plina.

Međutim, to neće utjecati na valjanost postojećih ugovora o transportu plina koje je KTS sklopio s OTS-om prema starim pravilima. Ti ugovori ostaju na snazi do kraja razdoblja na koje su sklopljeni, a prijelaznim i završnim odredbama predviđeno je da KTS može za vrijeme trajanja tih ugovora podnijeti zahtjev za sklapanje novog (krovnog) ugovora o transportu plina prema novim pravilima.

Zaključno, s obzirom da će se zahtjevi za sklapanje ugovora o transportu plina podnositi putem SUKAP-a, ista praksa uvodi se i za zahtjeve za sklapanje ugovora o transportu plina na interkonekciji, koji su se dosada podnosili putem elektroničke pošte.

Što se tiče početka primjene novih pravila ugovaranja, ona će se primjenjivati na ugovaranje standardnih kapacitetnih proizvoda za novu plinsku godinu 2022./2023. (godišnji, tromjesečni, mjesečni i dnevni), dok će se kratkoročni standardni kapacitetni proizvodi (tromjesečni, mjesečni i dnevni) za preostali dio tekuće plinske godine 2021./2022. ugovarati prema starom modelu.

Naime, s početkom nove plinske godine 2022./2023., odnosno s 1. listopada 2022. započinje novi sustav obračuna isporučene energije plina na temelju gornje ogrjevnice vrijednosti plina (GCV) uveden izmjenama i dopunama Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, 100/21), Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, br. 100/21) i Mrežnih pravila transportnog sustava („Narodne novine“, br. 106/21). Budući da uvođenje GCV-a u primjenu utječe na aktivnosti OTS-a na operativnoj razini, posebno one koje se odvijaju putem SUKAP-a, bilo je potrebno zadržati stari sustav ugovaranja za standardne kapacitetne proizvode za tekuću plinsku godinu.

3) RAZLOZI ZA PREDLOŽENE IZMJENE I DOPUNE

Cilj predloženih izmjena i dopuna je prije svega administrativno rasterećenje KTS-ova i OTS-a. Naime, primjena postojećih pravila u praksi je rezultirala sklapanjem nerazmjerno velikog broja ugovora o transportu plina, budući da se zapravo za gotovo svaki pojedini standardni kapacitetni proizvod (godišnji, tromjesečni, mjesečni, dnevni) sklapa poseban ugovor. Pri tome se ugovori o transportu plina za dnevne proizvode, zbog prirode usluge i procedure potpisivanja, u praksi potpisuju odnosno sklapaju nakon što je usluga koja je predmet ugovora već konzumirana.

Novim modelom značajno se pojednostavljuje procedura ugovaranja kapaciteta, osobito u pogledu administrativnih aktivnosti i na strani KTS-ova i na strani OTS-ova.

Osim toga, model ugovaranja kapaciteta približava se modelu koji se već nekoliko godina uspješno primjenjuje na interkonekcijama i pravila se ujednačavaju, što također olakšava postupanje svih dionika.

Pri tome se ni na koji način ne zadire u postojeća prava KTS-ova, a na praktičnoj razini koriste se informatička rješenja s kojima su KTS-ovi i VBS-ovi već dobro upoznati (SUKAP) te neće imati potrebe za dodatnim prilagodbama i s time povezanim troškovima, dok će OTS osigurati eventualno potrebnu dodatnu edukaciju i detaljnije upute za upoznavanje KTS-ova i VBS-ova s novinama na operativnoj razini.

4) ODREDBE KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Slijedom svega prethodno navedenog predlaže se izmjena i dopuna poglavlja XI. „Ugovaranje kapaciteta na ulazima i izlazima u RH“ te pripadajućeg članka 8. Općih uvjeta korištenja usluge transporta plina. Osim toga, predlaže se manja dopuna članka 65. radi dodatnog ujednačavanja odredbi o sklapanju ugovora o transportu plina na interkonekciji i ugovora o transportu plina na ulazima i izlazima u RH te manje nomotehničke izmjene u članku 67.

U Zagrebu 11. svibnja 2022. godine